

NURMES JA VALTIMO KUNTALIITOSSELVITYSRAPORTTI ja YHDISTYSSOPIMUS:

Jälleenyhdistyminen mahdollisuutena?

Kaija Majoinen, HT

Jarmo Asikainen, kehitysjohtaja FCG Oy

Kuntajaon muuttamisen edellytykset (4§)

- Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää 2 §:ssä tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:
 - 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen **järjestämisestä ja tuottamisesta** tai muuten edistää kunnan toimintakykyä;
 - 2) alueen **asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita**;
 - 3) alueen **elinkeinojen toimintamahdollisuuksia**; tai
 - 4) alueen **yhdyskuntarakenteen toimivuutta**.

Yhdistymisesityksen valmistelu kunnassa (7§)

- ❑ Yhdistymisesityksen **valmistelussa** kunkin kunnan velvollisuus on huolehtia **asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista sekä** varata henkilöille kannanoton mahdollisuus, niille, joiden **elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin** kuntien yhdistymisellä voi olla **huomattava vaikutus**.
- ❑ Kunnanhallituksen on lisäksi **varattava** kunnan asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, tilaisuus tehdä **huomautus ehdotuksesta kuntien yhdistymisesitykseksi**. Huomautus on **tehtävä 30 päivän kuluessa** siitä, kun huomautusten tekemistä koskeva **kuulutus** on kunnassa julkaistu siten kuin kunnalliset ilmoitukset julkaistaan. Kunnanhallitus antaa **huomautuksista lausunnon ja tekee kuntien yhdistymisestä ehdotuksen valtuustolle**.
- ❑ Yhdistymisesityksen valmistelu toteutetaan **yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa** siten kuin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa säädetään.

Yhdistymisesityksen sisältö (6 §)

- Kuntien esityksessä on
 - **perusteltava** kuntajaon muuttamisen **tarve** ja **selvitettävä**, miten 4 §:ssä säädetyt kuntajaon muuttamisen **edellytykset täyttyvät**.
 - esitykseen on liitettävä kuntien valtuustojen **yhtäpitävät päätökset** kuntien **yhdistymisesityksestä** niihin liittyvine asiakirjoineen sekä 8 §:ssä tarkoitettu **yhdistymissopimus**.

- Esityksestä tai siihen liitetyistä asiakirjoista on ilmettävä, millä tavoin kunnan **asukkaille ja muille**, jotka katsovat asian koskevan itseään, on varattu 7 §:n mukaisesti **mahdollisuus vaikuttaa ja tulla kuulluksi esityksen valmistelussa**.

Yhdistymissopimus (8 §)

- ❑ Kunnat tekevät kuntien yhdistymisestä yhdistymissopimuksen, jossa on sovittava **ainakin**:
 - 1) kuntajaon muuttamisen 3 §:n 2 momentissa säädetystä **toteuttamistavasta ja ajankohdasta**;
 - 2) uuden **kunnan hallinnon järjestämisen periaatteista**;
 - 3) uuden kunnan nimestä;
 - 4) 10 §:ssä tarkoitetun **yhdistymishallituksen jäsenten ja varajäsenten määrästä**, paikkojen jakautumisesta yhdistyvien kuntien kesken sekä niiden alueella valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kesken;
 - 5) yhdistymishallituksen toimivallasta;
 - 6) yhdistymishallituksen yhteistyöstä yhdistyvien kuntien viranomaisten kanssa ennen kuin valtioneuvosto on päättänyt kuntien yhdistymisestä;
 - 7) yhdistyvien **kuntien kunnanjohtajien asemasta uudessa kunnassa**;
 - 8) yhdistyvien kuntien **palvelujärjestelmien yhteensovittamisen ja lähipalvelujen järjestämisen periaatteista**;
 - 9) uuden kunnan **taloudenhoidon yleisistä periaatteista**;
 - 10) **asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien** sekä **lähidemokratian toteuttamisen keinoista** uudessa kunnassa; sekä

- ❑ Kuntien on sovittava yhdistymissopimuksessa uuden kunnan valtuuston muodostamisesta siten kuin 24 §:ssä säädetään ja valtuutettujen lukumäärästä siten kuin 25 §:ssä säädetään. Yhdistymissopimuksen valmistelu toteutetaan yhteistoiminnassa kuntien henkilöstön edustajien kanssa.

Yhdistymissopimuksen asioita

- ❑ Valtimon kunta lakkaa ja **yhdistyy Nurmeksen kaupunkiin**, uusi Nurmes kunta aloittaa toimintansa **1.1.2020**.
- ❑ Uuden kunnan kaupunginjohtajaksi siirretään ? ja uuden kunnan kehitysjohtajana toimii ? **30.4.2020 saakka**.
- ❑ Valtimon kunnan henkilöstö siirtyy Nurmeksen kaupungin henkilöstöksi liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Yhdistymishallitus päättää henkilöstön sijoittumisesta yhdistetyn kunnan organisaatioon **syyskuun 2019 loppuun mennessä**.
- ❑ Valtimon alueen kuntalaisille varmistetaan kunnalliset **lähipalvelujen saatavuus ja toimiva palveluverkosto**.
- ❑ Yhdistetyn kunnan tavoitteena on vahvistaa kunnan alueiden asukkaiden **paikallisen identiteetin ja kuntalaisvaikuttamisen ja -vastuullisuuden** kehittymistä.
- ❑ Uuden kunnan taloudenhoidon tavoitteena on toimia suunnitelmallisesti ja vastuullisesti **turvaamalla talouden tasapaino**. Uudelle kunnalle laaditaan **tuottavuusohjelma**, jonka tavoitteena on vuonna 2022 ja sen jälkeen tilikauden ylijäämäinen tulos.

Organisaatio ja johtaminen

□ Valtuustokauden loppu 2020-2021:

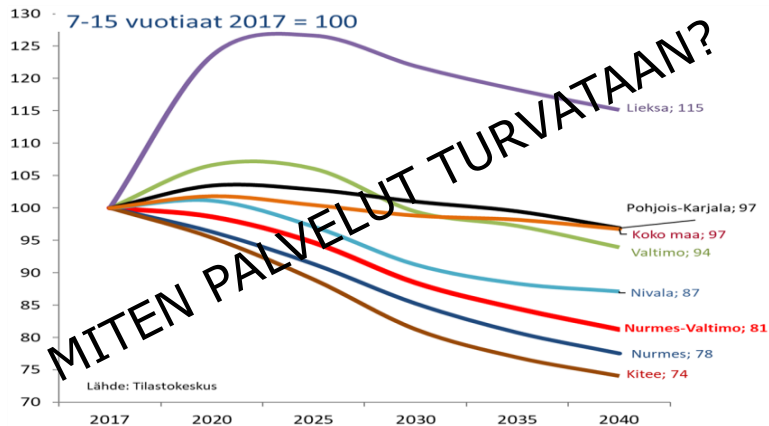
- **Yhdistymishallitus:** Sovitaan yhdistymissopimuksessa: Yhdistymissopimusluonnoksessa joko Nurmes 11 tai 9 ja Valtimo 7 tai 4 tai yhdistetään Nurmeksen ja Valtimon hallitukset.
- **Yhteisvaltuusto:** Yleisempää jo toteutuneissa kuntaliitoksissa on valtuustojen yhdistäminen, yhdistetty valtuusto Nurmeksen ja Valtimon yhdistymissopimusluonnoksessa (**huom. 27§**)
- **Kaupunginhallitus:** Jäsenmäärä sovittavissa: Yhdistymissopimusluonnoksessa joko Nurmeksen alueelta 11 tai 9 ja Valtimolta 7 tai 4. Mahdolliset hallituksen alaiset **jaostot**.
- **Lautakunnat:** Yhdistymissopimuksen luonnoksessa Nurmeksen mukaisesti (9 + 4 jäsentä).

□ Valtuustokausi 2021- (mitä siirtymäkauden valtuusto ja mitä vaalien 2021 jälkeinen uusi valtuusto päättää)

- Uuden valtuustokauden **valtuusto**, min 27 jäsentä, sovittavissa yhdistymissopimuksessa. Nyt ehdotuksessa 31/35 tai 37.
- **Hallitus:** Määritelläänkö uudessa hallintosäännössä vai jo sopimuksessa?
- **Lautakunnat:** Määritellään uudessa hallintosäännössä
- **Alueellisen demokratian turvaaminen**
- **Vaikuttamiselimet**

Kuntaliitosselvitysraportin lähtökohdat

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

3. STRATEGISET TAVOITTEET

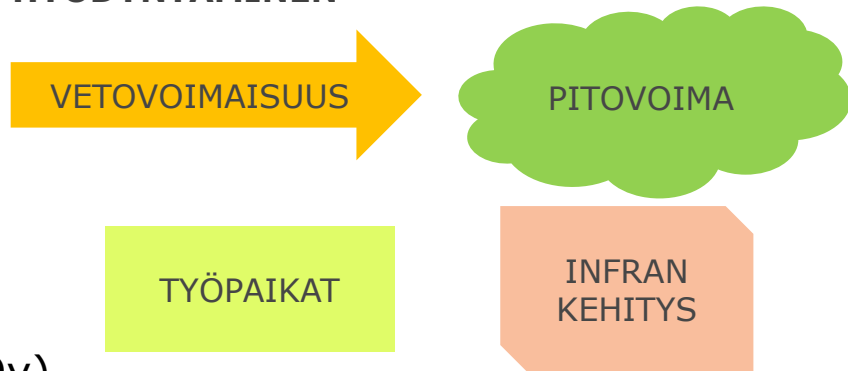

Tavoitteiden samansuuntaisuus-
Erityisesti elinvoimassa jo nyt (Pikes Oy)

2. MITÄ YHTEINÄISYYKSIÄ, MITÄ EROAVAISUUKSIA

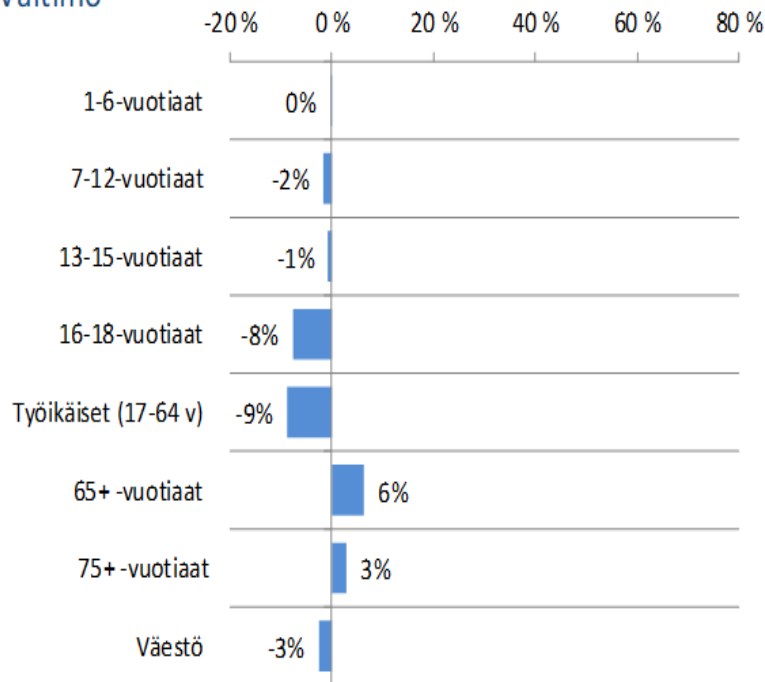
4. KEHITTÄMISPOTENTIAALIN HYÖDYNTÄMINEN

Ennustettu väestökehitys ikäluokittain:

Nurmes-
Valtimo

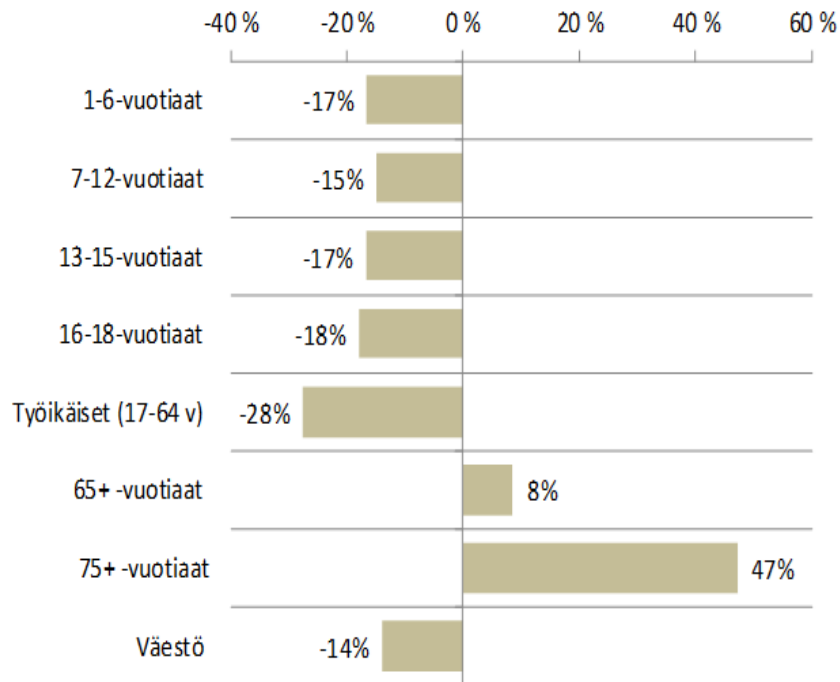
Väestökehitys 2017 - 2020

Tilastokeskus, väestöennuste 2015

Nurmes-Valtimo

Väestökehitys 2017 - 2035

Tilastokeskus, väestöennuste 2015

Selvitysraportin sisältö

1. Selvityksen tausta ja lähtökohdat
 - 1.1. Selvityksen tausta
 - 1.2 Kuntarakennelain asettamat lähtökohdat
 - 1.3 Selvitystyön organisointi
 2. Selvitysalueen toimintaympäristö
 - 2.1 Väestö
 - 2.2 Muut olosuhdetekijät
 3. Elinvoima ja elinkeinot
 - 3.1 Työpaikat ja yrittäjyys
 - 3.2 Vetovoima ja kilpailukyky
 4. Yhdyskuntarakenne ja asuinympäristö
 - 4.1 Maankäyttö ja kaavoitus
 - 4.2 Asuminen ja elinympäristö
 5. Palvelut ja niiden organisointitapa
 - 5.1 Palvelutarpeet tulevaisuuden kunnassa
 - 5.2 Tekniikan toimialan palvelut
 - 5.3 Hyvinvoinnin toimialan palvelut
 - 5.4 Keskushallinnon toimiala
 6. Talous
 7. Demokratia ja osallisuus
 - 7.1 Kuntalaisten osallisuuden eri muodot (Kuntalaki 22§)
 - 7.2 Kumppanuudet ja järjestöyhteistyö
 8. Organisaatio ja johtaminen
 - 8.1 Luottamushenkilöjohtaminen ja organisaatio
 - 8.2 Henkilöstöorganisaatio ja henkilöstökäytännöt
 - 8.3 Ammatillinen johtaminen ja konserniohjaus
 9. Yhteenvetoa uuden kunnan eduista ja haitoista sekä riskeistä
 - 9.1 Edut ja haitat
 - 9.2 Kuntarakennelain 4§ edellytysten täyttäminen
 10. Hahmotelma uudesta kunnasta
- ## Liitteet
1. Kuntatalouden nykytila ja kuntatalouden näkymät vuoteen 2025
 2. Pikes Oy 12/2018 Nurmes-Valtimon elinkeinoelämän nykytila kuvattuna
 3. Uuden kunnan elinvoima ja elinkeinojen kehittäminen
 4. Hyvinvointipalvelujen yleiskuva ja johtopäätökset -raportti
 5. Tekniikan työryhmän raportti
 6. Hallinnon työryhmän raportti

Henkilöstö

- ❑ **Liikkeenluovutusperiaatteella** Valtimon kunnan henkilöstö siirtyy Nurmeksen kaupungin viranhaltijoiksi ja toimihenkilöiksi. Valtimon kunnan toistaiseksi palkatuille viranhaltijoille perustetaan virat uuteen kuntaan ja työsuhteet solmitaan uuteen kuntaan. Määräaikainen henkilöstö siirtyy siksi määräajaksi, mikä on työsuhteen päättymiseen saakka.
- ❑ **Sijoittuminen** yhdistetyn kunnan organisaatioon päätetään syyskuun loppuun 2019 mennessä. **Palkkojen harmonisointi** työn vaativuuden arvioinnin perusteella ja toteutetaan kokonaan vuoden 2022 loppuun mennessä.
- ❑ Henkilöstöasiantuntijuus (**HR**) mahdollista järjestää aiempaa paremmin.
- ❑ **Henkilöstökäytäntöjen kehittäminen** (tehtävien ja työn muotoilu, henkilöstöhankinta, osaamisen kehittäminen, suoriutumisen arviointi, palkitseminen työhyvinvoinnista huolehtiminen, organisaatioista poistumisen hallinta ym) tärkeää, myös tuottavuusohjelman onnistumisen kannalta.
- ❑ **Muutostuen ja -valmennuksen** osalta otettava huomioon, että muutos vaikuttaa eri toimialojen ja -yksiköiden henkilöihin eri tavalla. Tuki lähiesimiestyölle tärkeää.

Kuntalaisten osallisuudessa on tärkeää ottaa huomioon osallisuuden eri alueet

Tieto-osallisuus:

Oikeus tiedon saamiseen ja tuottamiseen, edellyttää aktiivista viestintää

Suunnitteluosallisuus:

Kuntalainen osallistuu toiminnan suunnitteluun ja kertoo ideansa ja mielipiteensä.

Päätösosallisuus:

Mahdollisuus osallistua esimerkiksi omaa asuinalueita koskevaan päätöksentekoon ja toiminnan suunnitteluun, myös osallistuvaa budjetointia.

Toimintaosallisuus: Konkreettista tekemistä ja osallistumista erilaisiin tehtäviin omassa asuin- ja elinympäristössä.

Edellyttää tukea järjestöille ja kyläyhdistyksille

Etuja / mahdollisuuksia

- Isommalla kunnalla paremmat taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset järjestää palvelut.
- Voimavarojen yhdistäminen mahdollistaa tuottavuuden parantamisen tuottavuusohjelman avulla.
- Palvelujen saatavuus paranee joiltakin osin.
- Osaamisen vahvistaminen yhteisellä henkilöstöllä paranee ja ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi helpottuu.
- Hallinnon yhdistämisellä suunnattavissa voimavaroja HR-toimintaan, viestintään ja verkostoihin.
- Elinvoiman kehittäminen ja elinkeinojen toimintamahdollisuudet vahvistuvat yhteisen kunnan tavoitteilla ja niiden toimeenpanolla.
- Edunvalvonnassa mahdollisuus vahvempaan vaikuttamiseen ml. Siun Sote.
- Kuntayhteistyön hallintotoimien kustannukset poistuvat ja transaktiokustannukset vähenevät
- Yhdyskuntarakenteen suunnittelussa ja toteutuksessa otettavissa huomioon alueen kokonaisuus
- Kunnilla on jo nyt olemassa ja suunnitteilla yhteisiä toimintoja, niiden hoitaminen helpottuu
- Molemmilla kunnilla hyviä käytäntöjä ja niiden käyttöön otto mahdollistaa laadukkaan ja kustannustehokkaan toiminnan

Haittoja ja uhkia

- Paikallistuntemus päätöksenteossa vähenee ja päätöksentekijät kauempana kuntalaisista
- Molempien kuntien hyviä käytäntöjä ei hyödynnetä riittävästi
- Hallintohenkilöstöön kohdistuvia voimakkaampia fuusiomuutoksia ei osata hallita ja työn kuormittavuus/työstressi lisääntyvät.
- Palvelujen saavutettavuus heikkenee joiltakin osin.
- Kuntaidentiteettiä ei pystytä säilyttämään vahvana paikallisidentiteettinä. (pitäjä)
- Järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä ei resursoida riittävästi.
- Kuntaliitoksen valmisteluprosessin erimielisiä näkemyksiä ei saada yhteiseksi tahtotilaksi uuden kunnan päätöksenteossa ja se vaikuttaa heikentävästi myös uuden kunnan maineeseen ja kuntakuvaan.